

ЗВІТ

про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0068-92
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Державний вищий навчальний заклад “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
ID ОП у ЄДЕБО	9976
Назва ОП рівень вищої освіти галузь знань спеціальність	Українська мова і література другий (магістерський) 03 Гуманітарні науки 035 Філологія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Книш Олена Вікторівна (Подільський державний аграрно-технічний університет)
Члени експертної групи	Діденко Ірина Олексіївна (Київський національний університет імені Тараса Шевченка) Скиба Катерина Миколаївна (Хмельницький національний університет) Козлов Роман Анатолійович (Київський університет імені Бориса Грінченка) Бойко Ольга Олексіївна (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, здобувачка вищої освіти) Молоткіна Юлія Олександрівна (Державний вищий навчальний заклад “Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”, здобувачка вищої освіти)
Залучений представник роботодавців	-
Спостерігачі	-
Дати виїзду до ЗВО	25.11.19 -27.11.19
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	
Дата надходження звіту до Національного агентства	6.12.2019 р.
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також урахують затвержені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

наявні

виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

відсутні

Обґрунтування (не більше 3000 символів)

Место для ввода текста.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відобразити зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

Освітня програма та процес її реалізації у ЗВО справляє позитивне враження. Здобувачі вищої освіти вмотивовані, включені в освітній та виховний процеси, випускники задоволені рівнем отриманих знань і компетентностей. Гарант відкритий до рекомендацій і зауважень.

ЗВО почав змінювати ОП відповідно до затвердженого 20.06.2019 стандарту вищої освіти, однак через поспіх в оновленому описі ОП не враховані думки деяких стейкхолдерів. Разом з тим гарант усвідомлює необхідність такого погодження.

Звичною практикою в реалізації цієї ОП було фіксування в навчальному плані обраних здобувачами дисциплін (згідно з положеннями ЗВО такий вибір магістранти роблять під час вступу), однак після роз'яснень та дискусій гарант погодився зробити навчальний план більш гнучким до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.

Забезпечення ОП людськими, матеріально-технічними і навчально-методичними ресурсами та освітнє середовище в ЗВО достатньо добре. Виявлені недоліки можуть бути усунені або не є суттєвими для реалізації ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

Сильними сторонами ОП є орієнтація на регіональний контекст, акцент на теоретичній підготовці філолога, тяжіння до відповідності стандарту вищої освіти без втрати унікальності.

Позитивними практиками є:

- уведення дисциплін, що відображають регіональну специфіку;
- використання Електронного деканату, системи дистанційного навчання;
- проведення семестрових іспитів у вигляді тестування з використанням ІКТ, зокрема на вимогу студента
- потужне забезпечення реалізації ОП кваліфікованими фахівцями, зокрема науковцями та письменниками-практиками;
- безпосереднє залучення в освітній процес відомих успішних письменників та науковців;
- використання технологічних рішень для запобігання порушенням академічної доброчесності;
- поширення в академічному середовищі культури академічної доброчесності;
- готовність гаранта і ЗВО загалом позитивно реагувати на рекомендації та зауваження;
- відкритість і публічність у роботі ЗВО та окремих структурних підрозділів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкими сторонами ОП є:

- її перехідний стан, зумовлений прийняттям 20.06.2019 відповідного стандарту вищої освіти;
- неузгодженість змісту окремих ОК із заявленими ПРН;
- недостатня увага ЗВО до узгодженості змісту нормативних документів, до матеріального стану деяких приміщень, до забезпечення факультету філології сучасними комп'ютерами із сучасним програмним забезпеченням.

Гарантові рекомендовано в проектуванні змін до ОП врахувати інтереси всіх стейхолдерів, гармонізувати зміст усіх ОК з очікуваними РН, налагодити систематичний перегляд змісту ОК, розширити коло дисциплін вільного вибору студента.

На інституційному рівні рекомендовано переглянути та гармонізувати нормативну базу освітнього процесу ЗВО, унормувати окремі його аспекти, налагодити роботу з підвищення викладацької майстерності НПП.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі ОП сформульовані досить конкретно та відповідають місії ЗВО (“Освіта, наука, регіон”) та загалом стратегічним напрямом розвитку університету, які, своєю чергою, мають загальний характер. Під час розмови з ректором ЗВО стратегічні напрями розвитку ЗВО були уточнені та підтверджена відповідність їм цілей ОП. ОП має виразне регіональне спрямування, що забезпечується її структурою та змістом освітніх компонентів. Водночас недостатньо виразно визначена відповідність цілей ОП прагненню ЗВО до “введення українознавчих досліджень в англomовний науковий обіг”.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Під час зустрічей зі стейкхолдерами (студентами, випускниками, роботодавцями, викладачами) та вивчення документів загалом підтверджено їхню причетність до формулювання цілей та програмних результатів навчання. Найбільшу вагу має думка представників академічної спільноти та роботодавців (керівників освітніх закладів та їхніх структурних підрозділів), які залучаються до безпосереднього обговорення. Участь студентів та випускників здебільшого опосередкована анкетуванням. Разом з тим обговорення та затвердження змін до ОП, пов’язаних з необхідністю узгодити її зі стандартом вищої освіти, відбувалося за участі тільки членів відповідних кафедр університету, без попереднього оприлюднення для ознайомлення стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Динаміка змін до ОП, прийнятих за час її реалізації, загалом засвідчує прагнення ЗВО відстежувати тенденції розвитку спеціальності, зокрема її унормування та стандартизацію. Ринок праці для випускників цієї ОП є відносно сталим, тому тенденції його розвитку враховуються спорадично – тільки як введення окремих тем до освітніх компонентів. Галузевий контекст забезпечується акцентом на теоретичних аспектах підготовки. Врахування регіонального контексту підтверджується відповідними ОК, але не в програмних результатах навчання. Досвід аналогічних вітчизняних ОП врахований формально, шляхом їх зіставлення, зроблений акцент на регіональній специфіці підготовки філологів. Досвід аналогічних іноземних ОП (передусім українознавчих і мовознавчих шкіл Польщі, Чехії, Німеччини) врахований у змісті ОК, а не під час визначення цілей та програмних результатів навчання.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).
За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

Встановлено, що програмні результати навчання ОП переважно приведено у відповідність до стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія для другого (магістерського) рівня освіти. Зміни затверджені рішенням вченої ради (30.08.2019) та наказом ректора (10.09.2019). Встановлено, що не зазнали змін ні структура ОП, ні склад ОК, ні їхній зміст. Оскільки реалізація оновленої ОП розпочнеться у 2020 р., визначено необхідність гармонізації її зі стандартом вищої освіти.

Структура ОП, склад ОК та їхній зміст дають можливість досягти визначених результатів навчання, окрім дисциплін “Сучасні інформаційні технології” та “Історія української літературної критики”, зміст яких не відповідає очікуваним результатам навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Сильними сторонами ОП є:

- акцент на теоретичних аспектах мовознавчої та літературознавчої підготовки філолога;
- увага до регіонального контексту, реалізована в ОК “Порівняльна типологія слов’янських мов”, “Літературна мова Галичини кінця ХІХ – початку ХХ століття”, “Фольклор як художня система”, “Українська фольклористика в іменах”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

Слабкими сторонами ОП є:

- перевага мовознавчих освітніх компонентів над літературознавчими при доволі збалансованих у цьому сенсі програмних результатах навчання.

Недоліки ОП:

- відсутність урахування регіонального контексту в програмних результатах навчання.

Рекомендуємо:

- переглянути структуру ОП відповідно до оновленого визначення програмних результатів навчання та щодо балансу мовознавчих і літературознавчих освітніх компонентів;
- гармонізувати зміст ОК з оновленими програмними результатами навчання.

Рівень відповідності Критерію 1:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Динаміка змін ОП засвідчує, що при її плануванні та реалізації враховуються основні тенденції розвитку спеціальності, галузевий і регіональний контексти.

Структура ОП засвідчує незначні недоліки, що можуть бути усунуті під час остаточного узгодження ОП зі стандартом вищої освіти.

Заявлене розробниками ОП приведення її у відповідність до стандарту мало формальний характер, без належного врахування поглядів усіх стейкхолдерів та без удосконалення її структури і змісту освітніх компонентів. Водночас гарант ОП погодився з необхідністю врахування цих зауважень під час вдосконалення ОП перед наступним набором здобувачів вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Обсяг ОП (90 кредитів) відповідає вимогам п. 5 ст. 5 ЗУ “Про вищу освіту” та відповідного стандарту вищої освіти.

Формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей забезпечується обов’язковими (30 кредитів, 33,3%) дисциплінами та практичною підготовкою (30 кредитів, 33,3%), що в сумі відповідає вимогам стандарту (мінімум 35%).

Обсяг вибіркового компонента ОП становить 30 кредитів (33,3%), однак результати реального вибору зафіксовані в ОП та навчальному плані, що ставить під сумнів відповідність вимогам пп. 15 п. 1 ст. 62 ЗУ “Про вищу освіту”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Структура ОП чітка і переважно обґрунтована, проте мовознавчі компоненти переважають над літературознавчими.

Зміст ОК “Історія української літературної критики” та “Сучасні інформаційні технології” не дає можливості досягти заявлених програмних результатів навчання.

Зміст ОК “Українознавство” та “Історія української літературної критики” багато в чому дублює зміст дисциплін для першого (бакалаврського) рівня.

Курсова робота з методики викладання української мови/літератури виконується в першому семестрі, коли студенти ще не отримали практичної підготовки (асистентська, педагогічна, мовна/літературна практика). Разом з тим згідно з “Методичними рекомендаціями” виконання цієї курсової вимагає вміння “узагальнювати досвід роботи викладачів, удосконалювати свою педагогічну практику та здійснювати самостійні наукові дослідження”.

Загалом освітні компоненти ОП в сукупності дають можливість досягти заявлені цілі та програмні результати навчання, проте зміст окремих ОК потребує перегляду та узгодження з іншими.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст освітньої програми загалом відповідає предметній області спеціальності 035 Філологія, описаній відповідним стандартом вищої освіти.

Винятком є зміст ОК “Сучасні інформаційні технології”, що підтверджується наданим силабусом і думкою здобувачів вищої освіти (за опитуванням та зустрічами).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

У структурі ОП наявні три блоки компонентів (обов'язкові, вибіркові, практичної підготовки). Серед вибіркових наявні “дисципліни за вибором ВНЗ” (6 кредитів, 6,67%) та “дисципліни вільного вибору студента” (24 кредити, 26,67%). Однак у самій ОП та в навчальному плані (від 30.08.2016) зафіксовано зроблений студентами вибір (окрім ОК “Курсова робота з методики викладання української мови” та “Курсова робота з методики викладання української літератури”, між якими, за свідченням студентів, здійснюється вибір – 3 кредити, 3,33%).

Разом з тим на сайті факультету розміщено “Каталог вибіркових дисциплін”, що містить ширший перелік ОК, ніж наведені в навчальному плані. З цього каталогу магістранти мають можливість обирати дисципліни для вивчення (за словами гаранта).

За свідченням проректора з науково-педагогічної роботи з 2019–2020 н.р. в університеті запроваджуються електронні інструменти реалізації права студентів на вільний вибір дисциплін.

Процедура вибору дисциплін здобувачами освітнього рівня магістра, описана в чинному в ЗВО “Положенні про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін” (від 24.06.2016), дещо обмежує можливість формування ними індивідуальної освітньої траєкторії, оскільки зобов'язує зробити вибір дисциплін “під час подання документів для вступу” (п. 3.5). Тож чинне “Положення” потребує перегляду відповідно до запровадження нових інструментів.

Також рекомендовано переглянути фіксування в ОП та навчальному плані обраних студентами дисциплін (гарант погодився зі слухністю рекомендації).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП та навчальний план передбачають “Виробничу практику за фахом (асистентську, педагогічну, мовну)” (6 кредитів) та відповідно “літературну” (6 кредитів), що дає можливість здобути заявлені компетентності.

До розділу “Практична підготовка” входять також ОК “Підготовка магістерської роботи (в т.ч. науково-дослідна практика)” та “Атестація (захист магістерської роботи з мовознавчих та літературознавчих дисциплін)”. І хоча загалом вони містять види робіт, що сприяють практичному формуванню компетентностей філолога-дослідника, варто зауважити, що видається недоречним виокремлювати науково-дослідну практику (без визначення її обсягу) та атестацію в межах підготовки магістерської роботи, адже все це – комплексний процес, у якому терміни та обсяг власне практичної роботи суттєво залежить від теми та напрямку дослідження.

У поданих “Відомостях про самооцінювання” замість робочих програм практик подано загальне “Положення про практику”. Однак ознайомлення на місці з програмами практик засвідчило придатність цих ОК для здобуття компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст ОК, зокрема практик, дає магістрантам можливість розвивати соціальні навички та здібності:

- творчої проактивної діяльності («Методика викладання української літератури у вищих навчальних закладах»; «Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах»);
- самоутвердження (захист магістерської роботи);
- лідерства й управління («Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача»);
- стратегічного мислення і таймменеджменту (курсова та магістерська роботи);
- критики й самокритики (виробничі педагогічні практики, підготовка магістерської роботи).

Це відповідає заявленій цілі ОП, інтегральній і загальним компетентностям та програмним результатам навчання, зокрема:

- «будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення»;
- «цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва»;
- «оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну думку».

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст ОП та ОК здебільшого реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів та відповідає сформульованим цілям і програмним результатам навчання.

Водночас для ОК «Охорона праці в галузі» не відведено кредитів, що створює понаднормове навантаження на студентів.

Згідно з чинним у ЗВО «Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу...» при плануванні обсягу окремих ОК слід урахувати, що «обсяг усіх видів навчального навантаження студента в плані має бути кратним цілому числу «3» кредитів ЄКТС» (с. 39). Такий підхід є хибним з погляду концептуального розуміння сутності кредитів ЄКТС, адже внаслідок застосування цього правила обсяг окремих ОК визначається не обсягом їхнього змісту, необхідного для досягнення цілей та ПРН, а іншими, зовнішніми чинниками.

Відсутність можливості регулювати обсяг ОК у кредитах ЄКТС нівелює сенс опитування здобувачів вищої освіти щодо задоволеності співвідношенням обсягу окремих ОК та фактичним їх навантаженням. Такі опитування не проводяться.

Рекомендовано переглянути згадане «Положення...» на предмет відповідності його положень філософії кредитів ЄКТС, а також проводити регулярний моніторинг фактичного навантаження здобувачів вищої освіти.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти за цією ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Зміст та обсяг ОП та окремих ОК відповідають заявленим цілям і результатам навчання. Обсяг ОК у кредитах ЄКТС достатньо реалістичний.

В ОП враховано і збалансовано теоретичну, практичну підготовку та формування соціальних навичок, що відповідає вимогам стандарту і фаховим особливостям спеціальності.

Позитивним є прагнення гаранта та керівництва ЗВО збільшити можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти через запровадження «Каталогу вибіркових дисциплін», електронних інструментів для реалізації вибору дисциплін здобувачами, через відмову від фіксації в навчальному плані здійсненого здобувачами вибору.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Потребують перегляду:

– баланс мовознавчих і літературознавчих ОК;

– зміст окремих ОК на предмет відповідності рівню освіти та заявленим ПРН;

– місце «Курсової роботи з методики викладання української мови/літератури» в загальній структурі ОП.

Недоліком ОП є наявність позакредитної дисципліни «Охорона праці в галузі».

Під час перегляду змісту окремих ОК слід звернути увагу на залежність їхнього обсягу в кредитах ЄКТС від фактичного навантаження здобувачів вищої освіти, для чого потрібно регулярно проводити моніторинг такого навантаження.

Рівень відповідності Критерію 2:

В.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Історія реалізації освітньої програми засвідчує певні недоліки, що стосуються змісту окремих ОК та специфіки формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. Спостерігається також хибний інституційний підхід у визначенні обсягів ОК у кредитах ЄКТС.

Водночас спостережені експертами та заявлені гарантом і керівництвом ЗВО тенденції з удосконалення ОП й усього освітнього процесу в ЗВО дають можливість розцінювати ці недоліки як такі, що вже вирішуються, або ж є несуттєвими.

Таким чином, ОП є загалом відповідною вимогам критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП оприлюднені на веб-сторінці приймальної комісії ЗВО (<https://admission.pnu.edu.ua>). Правила є чіткими і доступними для розуміння потенційними вступниками, не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на ОП враховують особливості самої програми. Форма (тест) та зміст (фахові іспити з української мови і літератури, іноземної мови) вступних випробувань відповідають рівневі початкових компетентностей, потрібних для того, аби розпочати навчання на цій програмі.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Порядок перезарахування освоєних навчальних дисциплін наведено в “Положенні про академічну мобільність учасників освітнього процесу...”.

Під час спілкування зі здобувачами та викладачами прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, не виявлено.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Ці правила визначаються “Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти”, яке введене в дію наказом ректора ЗВО від 29.11.2019, тобто уже після візиту експертної групи. До розробки та введення в дію Положення процедура ad hoc передбачала зіставлення обсягу та змісту (відповідність компетентностям і результатам навчання) отриманої освіти та відповідного ОК.

Прикладів такого зарахування не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Рекомендація прийняти “Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти” та уникати процедур ad hoc прийнята й виконана.

Рівень відповідності Критерію 3:

В.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

Правила процедури вступу на навчання за цією ОП оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, є чіткими та доступними для розуміння потенційних абітурієнтів і не містять жодних дискримінаційних положень. Гаранти та розробники ОП відреагували на рекомендації експертів щодо необхідності затвердження Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти і уже після візиту експертної групи, у ЗВО було затверджено відповідний документ.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Форми та методи викладання є різноманітними: лекції, практичні заняття, виробничі (науково-педагогічні) практики. Переважають проблемні методи навчання, проєктні методи, метод кейсів, словесні, наочні та евристичні методи навчання. Активно використовуються методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Форми та методи навчання обрано з урахуванням контексту дисциплін.

Студентоцентрований підхід є чітко вираженим, студенти залучаються до проєктної діяльності, активно працюють у малих групах, мають можливість навчатися за індивідуальними графіками. У ЗВО існує платформа для забезпечення дистанційного навчання, де розміщено інформацію про навчальні курси та навчально-методичні матеріали для їхнього вивчення.

Комплексне застосування визначених форм та методів навчання дозволяє забезпечити досягнення ПРН, передбачені ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

До всіх освітніх компонентів є силабуси, у яких міститься інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Силабуси переважно розміщено в системі дистанційного навчання та частково на персональних сторінках викладачів. Окрім того, викладачі доводять усю необхідну інформацію студентам на початку вивчення кожного окремого курсу. Перешкод для отримання згадуваної інформації немає, вона доступна та зрозуміла, проте загалом підхід до надання інформації потребує уніфікації.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Студенти активно користуються своїм правом обирати теми наукових досліджень, зокрема теми курсових та магістерських робіт. Темі, що пропонуються для здійснення наукового дослідження студентам, оновлюються з урахуванням сучасного стану розвитку галузі та особливостей ринку мовних послуг, педагогічних інновацій. Протоколи про оновлення тем було представлено під час виїзної експертизи. Студенти беруть активну участь у конференціях та семінарах на рівні ЗВО та на міжнародному рівні. Широкий вибір наукових гуртків, про які зазначалося у відомостях самооцінювання, та свідчення їхньої діяльності було перевірено у результаті спілкування зі студентами і ознайомлення з відповідною документацією. Це дає можливість студентам обрати той науковий напрям, який їм до вподоби, і здійснювати свої наукові розвідки під керівництвом викладачів. Вивчення тем магістерських робіт засвідчує функціонування на факультеті кількох наукових шкіл та включення до їх роботи здобувачів вищої освіти.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час ознайомлення з відомостями про самооцінювання, а також у процесі спілкування з викладачами у ході виїзної експертизи, було встановлено, що викладачі активно займаються науковою роботою, публікують результати своїх наукових розвідок, беруть участь у науково-практичних конференціях, а також виступають організаторами міжнародних і всеукраїнських конференцій на базі свого ЗВО.

Оновлення навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності регулюється “Положенням про організацію освітнього процесу...”

Викладачі оновлюють зміст освіти, проте аналіз силабусів дисциплін показує, що здійснюється це не завжди систематично. Гарант погодився зі слухністю рекомендації переглянути зміст окремих ОК та гармонізувати його з цілями ОП.

З іншого боку, орієнтація ОП на регіональний контекст та вивчення фольклору накладає свій відбиток на особливості оновлення змісту окремих ОК.

Таким чином, тенденції розвитку спеціальності враховуються під час формування змісту освітніх компонентів, що дає можливість підготувати конкурентоспроможних фахівців.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО здійснює політику, щодо інтернаціоналізації. Так, у Стратегії ЗВО на 2020-2025 роки вказано, що пріоритетним стратегічним напрямком є розвиток міжнародної співпраці в освітній, науковій, проектній та культурній галузі задля розвитку потужностей університету, людського капіталу та регіону. Факультет філології є активним учасником цього процесу. Викладачі активно ділилися своїми здобутками та досвідом співпраці з іноземними інституціями та організаціями, участю у проектах під час зустрічі з групою експертів.

Студенти також мають можливість брати участь у проектах з міжнародного обміну, зокрема у проекті ERASMUS+, завдяки договорам про співпрацю з іноземними ЗВО, студенти мають можливість виїжджати за кордон для навчання (Варшавська школа україністики, Ягеллонський університет, Український вільний університет).

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

У ЗВО існує “Положення про організацію освітнього процесу...”
Є вільний доступ до силабусів, платформи для дистанційного навчання, де міститься вся необхідна інформація про цілі та зміст і результати навчання, критерії оцінювання.
ЗВО характеризується студентоцентрованим підходом до навчання.
У ЗВО присутня добре організована виховна діяльність, здійснюється консультативна робота, проводиться регулярна діагностика навчально-виховного процесу.
Враховуються результати фідбеку та побажання стейкхолдерів.
Студенти залучаються до наукової роботи, беруть участь в конференціях.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Оновлення змісту деяких ОК несистемне.
Варто уніфікувати спосіб подання силабусів ОК для всіх структурних підрозділів.

Рівень відповідності Критерію 4:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Процес реалізації ОП загалом відповідає вимогам Критерію.
Окремі недоліки є несистемними і можуть бути виправлені в робочому порядку.
Гарант виявив готовність їх виправляти.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Кожен ОК програми має визначену форму контрольного заходу, критерії оцінювання та особливості проведення таких заходів наведені в силабусах, робочих навчальних програмах і методичних рекомендаціях до відповідних ОК. Їхні формулювання переважно чіткі та зрозумілі. Дещо нечітко сформульовані критерії оцінювання для ОК “Виробнича практика за фахом (асистентська, педагогічна, мовна/літературна)” та “Науково-дослідна практика” (у межах підготовки магістерської роботи). Ця нечіткість підтверджена також під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти.

Наведені в силабусах, робочих навчальних програмах і методичних рекомендаціях критерії оцінювання цілком дають можливість встановити рівень досягнень здобувачами заявлених результатів навчання.

Оприлюднення критеріїв оцінювання здійснюється заздалегідь в системі дистанційного навчання, що функціонує в ЗВО, усно викладачами на перших заняттях з дисциплін та з допомогою соціальних мереж (фейсбук-групи) і месенджерів.

Оскільки соцмережі та месенджери видаються спорадичним інструментом для оприлюднення критеріїв оцінювання, а система дистанційного навчання іноді недоступна для користувачів через технічні роботи (згідно з оголошеннями на сайті відповідного відділу), рекомендовано використовувати для цього сайти відповідних підрозділів або репозитарій ЗВО.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Відповідно до стандарту вищої освіти атестація випускників ОП проводиться у формі “публічного і відкритого захисту кваліфікаційної роботи магістра”.

Визначені в ОП вимоги до кваліфікаційної роботи відповідають стандарту вищої освіти в частині її наукового змісту, дослідницького характеру, заборони на порушення в ній академічної доброчесності та її оприлюднення.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об’єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Чинне в ЗВО “Положення про організацію освітнього процесу...” містить загальні визначення суті та порядку проведення контрольних заходів (заліку, екзамену, атестації) та їх повторного проходження.

У цьому “Положенні...” та інших документах ЗВО не визначені процедури врегулювання конфлікту інтересів та оскарження результатів контрольних заходів. Разом з тим під час зустрічі з гарантом, викладачами та здобувачами підтверджено, що студент може заявити про упереджене ставлення або оскаржити результати контрольних заходів через заяву деканові. Ця процедура регламентована документами на рівні деканату.

Додатковим інструментом забезпечення об’єктивності оцінювання є наказ ректора “Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп’ютерних технологій”, згідно з яким здобувач має можливість обрати

тестову форму екзамену для забезпечення об'єктивного оцінювання. Під час зустрічей зі здобувачами підтверджено, що така можливість існує, проте переважно використовується для оцінювання цілої групи, а не окремих здобувачів.

Зауважено, що деякі процедури, пов'язані із контрольними заходами, потребують врегулювання та закріплення на рівні ЗВО.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

У ЗВО діють “Положення про запобігання академічному плагіату”, “Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності” та “Кодекс честі”, які в сукупності достатньо чітко визначають політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності.

Популяризація академічної доброчесності в ЗВО декларується та (згідно з опитуванням здобувачів) здійснюється, проте без введення відповідних дисциплін або тем в ОП.

Для протидії порушенням академічної доброчесності використовуються рекомендовані МОН системи Unichек та Plagiat.pl.

З їх допомогою здійснюється перевірка тільки 10% кваліфікаційних робіт, обраних випадковим чином серед усіх здобувачів останнього курсу ОП. На думку гаранта та адміністратора системи, такої кількості цілком достатньо, адже здобувачі, знаючи, що їхня робота може потрапити під перевірку, не допускать плагіату. Повторна перевірка роботи, у якій виявлено плагіат та яка була доопрацьована, з допомогою цих програм є необхідною умовою допуску до захисту та здійснюється на платній основі. Ця процедура визначена наказом ректора і суперечить описаній у р. 6 “Положення про запобігання академічному плагіату”.

Видається, що описана процедура перевірки кваліфікаційних робіт є тимчасовою, експериментальною та недостатньою для унеможливлення в них порушень академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Позитивними практиками є:

- використання дієвих технологічних рішень для запобігання академічному плагіату;
- надання можливості здобувачам складати екзамени в тестовій формі з допомогою ІКТ;
- популяризація академічної доброчесності через роз'яснення та виховні заходи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Інституційними недоліками є:
– відсутність чіткої регламентації процедур вирішення конфлікту інтересів та оскарження результатів оцінювання;
– вибіркова перевірка кваліфікаційних робіт на наявність текстових збігів.

Рекомендовано:

– централізовано оприлюднювати критерії оцінювання з кожного ОК з допомогою сайту структурного підрозділу або репозитарія;
– удосконалити та узгодити регламентацію процедур, пов'язаних із контрольними заходами та дотриманням академічної доброчесності;
– забезпечити перевірку всіх кваліфікаційних робіт з допомогою систем виявлення текстових збігів; – увести в зміст ОК теми, пов'язані з правами інтелектуальної власності та академічною доброчесністю.

Рівень відповідності Критерію 5:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

У ЗВО є чинні документи, що регламентують процедури, пов'язані з контрольними заходами і дотриманням академічної доброчесності. Ці регламентації є подекуди недосконалими або неузгодженими, однак практика їх застосування забезпечує об'єктивність оцінювання і дотримання академічної доброчесності.

Контрольні заходи, передбачені ОП, є достатньо чіткими та придатними для оцінювання рівня досягнення здобувачами визначених результатів навчання.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Реалізація ОП забезпечується зусиллями кафедр української мови, української літератури, загального та германського мовознавства та інших.

Академічна та професійна кваліфікація педагогів, які здійснюють реалізацію цієї ОП, є достатньою для забезпечення реалізації ПРН даної програми, про що свідчить інформація, яка міститься в CV викладачів, які ЗВО надав за окремим запитом експертної групи, та на персональних сторінках викладачів на сайтах відповідних кафедр.

Усі НПП мають науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною спеціальністю. Усі викладачі періодично проходять науково-педагогічне стажування у вітчизняних чи закордонних ЗВО.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість залучити кращих фахівців та забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. Вони визначені “Положенням про порядок заміщення посад НПП...”, за яким конкурс на заміщення посад НПП проводиться з дотриманням принципів відкритості; гласності; таємного та вільного волевиявлення; добровільної участі у виборах; демократичності; забезпечення рівності прав учасників виборів. При спілкуванні з викладачами з’ясовано, що ці принципи дотримуються. При конкурсному доборі враховуються: наявність освіти за профілем кафедри, наукова та методична діяльність викладача, проходження стажування і підвищення кваліфікації. Також при проходженні за конкурсом враховується наявність наукових публікацій викладачів у рецензованих виданнях. Кожен кандидат на заміщення вакантної посади проводить відкрите заняття. Об’єктивність конкурсних процедур також зумовлена урахуванням результатів анонімного опитування студентів “Викладач очима студентів” щодо професіоналізму викладачів і ефективності їхнього викладання.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

Попри наявність низки договорів, роботодавці випускників за ОП фактично не долучені до організації та реалізації освітнього процесу, зокрема через те, що виробничу асистентську практику студенти проходять у самому ЗВО.

Водночас специфіка ОП полягає в тому, що коло потенційних роботодавців для випускників є дуже широким, і в тому, що випускники можуть бути самозайнятими особами (письменниками, райтерами, редакторами...). Натомість потужне локальне коло фахівців у галузі зосереджене на кафедрах факультету філології ЗВО.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час реалізації ОП часто запрошуються із гостьовими лекціями та майстер-класами письменники, перекладачі-практики, науковці з інших ЗВО.

Під час зустрічей студенти позитивно відгукувалися про такі форми залучення практиків та експертів у галузі.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

Судячи з інформації, отриманої під час виїзної експертизи, ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів на інституційному рівні. Вимоги до професійного розвитку визначені, як умова продовження контракту, у “Положенні про порядок заміщення посад НПП”. Також на інституційному рівні забезпечується заохочення викладацького складу до публікаційної активності, зокрема, написання наукових статей до видань, які індексуються в міжнародній базі даних SCOPUS (за одноосібну публікацію зменшується навантаження на 30 годин, за публікацію у співавторстві - на 15 годин), за публікацію статей у виданнях, які індексуються у міжнародній базі даних Web of Science зменшення навантаження здійснюється лише на 3 години. Також викладачі, які очолюють рейтинг викладачів Університету отримують

“ректорську доплату” - 10% протягом наступного академічного року. Якщо викладач є науковим керівником здобувача PhD, то після захисту останнього викладач отримує премію в розмірі посадового оклада.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

У відомостях про самооцінювання недостатньо інформації про стимулювання викладацької майстерності викладачів. Під час зустрічей з викладачами (запланованої та відкритої) стало зрозумілим, що чітких стимулів до розвитку викладацької майстерності ЗВО не надає, на відміну від професійного розвитку.

Свідченням зацікавленості ЗВО у поліпшенні цієї ситуації є створення в університеті Центру інноваційних освітніх технологій «PNU EcoSystem» у рамках проекту програми ЄС Еразмус+ КА2 «Модернізація вищої педагогічної освіти з використання інноваційних інструментів викладання (MoPED)» (почав діяти з 1 вересня 2019 р.). Одним із напрямків діяльності центру є проведення тренінгів для викладачів, спрямованих на впровадження в освітній процес кращих європейських практик навчання, використання ІКТ та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Професійна та академічна кваліфікація викладачів загалом дає можливість досягти зазначених цілей та програмних результатів.

Позитивними практиками є:

- прозорість конкурсного добору викладачів та опитування здобувачів “Викладач очима студентів”, що впливає на результати конкурсного добору;
- широке залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків;
- підтримка викладачів, що публікують праці у виданнях, які входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Було б доречно залучати роботодавців до планування досліджень та проведення аудиторних занять. Такий підхід міг би підвищити мотивацію здобувачів вищої освіти та поглиблення їхніх знань.

Крім того, ЗВО доречним було б на системному рівні сприяти розвитку педагогічної майстерності викладачів.

Рівень відповідності Критерію 6:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Реалізація ОП загалом відповідає вимогам критерію 6. Професійна та академічна кваліфікація викладачів відповідає цілям ОП та дозволяє досягти цілей програми та ПРН, конкурсний відбір викладачів є прозорим. До занять долучаються професіонали-практики, підтримується професійний розвиток викладачів. Наявні деякі недоліки: незалученість роботодавців до аудиторних занять та недостатньо системний підхід до стимулювання розвитку педагогічної майстерності викладачів. Проте ці недоліки не є суттєвими та не впливають суттєво на якість реалізації ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

На факультеті філології є мультимедійне обладнання, доступ до бібліотек. Є велика бібліотека на першому поверсі, а також фахові бібліотеки при кафедрах і спеціалізованих кабінетах. У навчальному корпусі є WiFi з вільним доступом. На філологічному факультеті обладнані великі аудиторії - Стефаниківська світлиця, Шевченківська світлиця, Велика філологічна аудиторія. На третьому поверсі - бібліотека філфаку. В наявності методологічна лабораторія компаративістики. Є доступ до Центру інноваційних технологій, розміщеному на першому поверсі.

Програмне забезпечення, яке використовується на комп'ютерах, застаріле. Закупівля нових версій не планується.

Необхідне навчально-методичне забезпечення наявне та доступне здобувачам.

Загалом ресурси і забезпечення дають можливість досягти визначених цілей і результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Справді, всі викладачі та здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ до мережі Інтернет, до репозитарію бібліотеки, до центру інноваційних технологій (для проведення у цьому приміщенні заходів необхідно записуватися заздалегідь). За необхідності можна безкоштовно визначити УДК публікації - дистанційно або очно.

Деканат філологічного факультету забезпечує доступ до електронного розкладу та електронного документообігу, в розробці - електронні журнали. Здобувач може замовити довідку через електронну форму і через кілька днів її отримати. Система дистанційного навчання дає змогу отримувати необхідну інформацію, складати тести, вхід забезпечується особистим логіном та паролем.

Доступ до необхідного для навчання обсягу ресурсів є безоплатним.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час виїзної експертизи було встановлено, що освітнє середовище не являє собою небезпеки для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В корпусах та аудиторіях досить тепло, встановлені нові металопластикові вікна, аудиторії чисті, більшою мірою відремонтовані (проте не всі). Функціонує студентський простір "Параграф", де здобувачі можуть долучитися до виконання проєктів або підключитися до мережі Інтернет для виконання домашніх завдань. Поруч із ЗВО працюють сервіси для ксерокопіювання. На першому поверсі функціонує дві невеликі їдальні, окрім того, є маленькі точки продажу напоїв та їжі. В коридорах стоїть достатня кількість лавок, в аудиторіях працюють розетки.

На жаль, під час виїзної експертизи запрошений начальник адміністративно-господарської частини не з'явився на зустріч.

Взаємовідносини здобувачів з викладачами, як було спостережено під час виїзної експертизи, лояльні, згідно з інформацією, отриманою від здобувачів, вони можуть звернутися за порадою, до їх думки дослухаються. Експертам були надані результати анонімних опитувань, які свідчать про те саме.

Зауважено, що окремі аудиторії та ділянки коридорів потребують косметичного ремонту, деякі санітарні приміщення потребують капітального ремонту.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час виїзної експертизи виявлено достатнє забезпечення підтримки здобувачів.

Функціонує електронний розклад на сайті, працює телеграм-бот, що надсилає повідомлення зі змінами розкладу. Путівник студента розміщений на сайті і наявний в роздрукованому вигляді.

Функціонують студентський сенат та профком (більшою мірою опікується поселенням здобувачів у гуртожитки). Сенат обирається студентами, організує екскурсії, опікується обладнанням, зокрема подає заявки до керівництва ЗВО. В 2019 році було подано заявку на тендер для придбання ноутбука.

Дуже розвинута діяльність відділу виховної та психолого-педагогічної роботи (в відомостях про самооцінювання про це недостатньо інформації, проте під час зустрічі з представниками відділу було надано інформацію про те, що щороку проводиться близько 600 акцій, зокрема, було опитано 1200 респондентів на тему булінгу і виявлено 800 випадків, після чого поверхи були обладнані відеоспостереженням, почала працювати гаряча лінія і була створена Комісія з питань булінгу і насильства).

Представники сенату заявили, що студенти можуть отримати матеріальну підтримку за необхідності, проте власне студенти про це погано поінформовані.

Консультативна підтримка здійснюється через систему дистанційного навчання або при очних зустрічах з викладачами та адміністративним персоналом.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

В ЗВО наявні пандуси. У гуманітарному корпусі функціонує підйомник для візків, працює ліфт. Особливості роботи ліфту полягають в тому, що спуститися на ньому з третього поверху неможливо, проте піднятися можна. Здобувачі, що поєднують навчання з роботою або опікуються малолітніми дітьми, мають змогу створити індивідуальний графік.

Вбиральні не пристосовані для осіб з особливими потребами, і взагалі потребують капітального ремонту. У плані роботи адміністративно-господарської частини зафіксовано, що такі вбиральні будуть обладнані у 2020 році. Під час зустрічей зі студентками, що мають малих дітей, та із незрячою студенткою підтверджено, що ЗВО створює достатні умови для реалізації їхніх прав на освіту.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є

доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час зустрічі з представниками відділу виховної та психолого-педагогічної роботи була отримана інформація про існування гарячої лінії, на якій можна поділитися інформацією про випадки булінгу, насильства або дискримінації. На поверхах встановлено відеонагляд. Конфліктні ситуації, пов'язані з необ'єктивністю оцінювання, вирішуються шляхом складання екзаменів у вигляді тестів та подання апеляцій. Проте в нормативних документах ЗВО немає чітко прописаних процедур щодо вирішення конфліктних ситуацій

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

Сильними сторонами вважаємо дигіталізацію навчання, існування системи дистанційного навчання, обладнання корпусу пандусами і ліфтом для візків, гарно налагоджену роботу відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, створення комісії з питань булінгу та насильства, встановлення відеонагляду на поверхах. Сенат і профспілка функціонують, обираються студентами. Зокрема, в день виїзної експертизи відбувалися вибори до сенату.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Серед недоліків - відсутність чіткої і зрозумілої політики вирішення конфліктних ситуацій - слід укласти відповідне Положення.
Варто переглянути та оновити Положення про внутрішній розпорядок (2016 р.), яке містить деякі застарілі пункти.
Забезпечити обладнання факультету або корпусу лінгафонним кабінетом.
Відремонтувати деякі приміщення.

Рівень відповідності Критерію 7:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Загалом критерій 7 дотримано, під час ознайомлення з нормативними документами ЗВО та під час виїзної експертизи було встановлено, що здобувачі та викладачі мають безоплатний доступ до інфраструктури, що необхідна для навчання і викладання. Налагоджена система консультаційної, організаційної, соціальної, освітньої та інформативної підтримки. Але є ряд недоліків, які можна усунути: нечітка політика вирішення конфліктних ситуацій, відсутність ремонту в деяких приміщеннях, відсутність адаптованих для осіб з особливими освітніми потребами вбиралень і відсутність в адміністративному корпусі пандусів.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Загальноінституційна політика щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО врегульована відповідними положеннями: Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу, Положенням про проектні групи групи забезпечення з розроблення і запровадження освітніх програм, а також Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Розробниками ОП задекларовано, що механізм перегляду освітніх програм базується на результатах внутрішнього моніторингу, а критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються як в результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками і роботодавцями, так і завдяки прогнозуванню розвитку галузі та потреб суспільства. Перегляд освітньої програми ініціює робоча проектна група, а відповідні зміни обговорюються на засіданнях випускових кафедр, науково-методичній раді університету та затверджуються вченою радою.

Водночас в результаті акредитаційної експертизи з'ясовано, що моніторинг та перегляд освітньої програми відбувався передусім у зв'язку із приведенням ОП у відповідність до Методичних рекомендацій з розроблення освітніх програм (наказ МОН України від 29.03.2018 №206) та затвердженого Стандарту вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 20.06.2019 р. №871).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Здобувачі вищої освіти через органи студентського самоврядування (Студентський сенат та профком) частково залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості та перегляду освітньої програми. Студенти формально беруть участь в обговоренні змін до освітньої програми на засіданнях випускових кафедр, висловлюючи власні пропозиції щодо вдосконалення ОП, на факультеті періодично організуються анонімні опитування здобувачів вищої освіти щодо задоволеності її якістю. Голова студентського сенату та профорг факультету філології є членами вченої ради та постійно перебувають на засіданнях, під час яких відбувається обговорення та затвердження змін до освітньо-професійної програми.

Водночас, під час аналізу відомостей про самооцінювання, а також інтерв'ювання здобувачів освіти та представників студентського самоврядування групою експертів з'ясовано, що пропозиції студентів здебільшого враховуються в лише контексті розширення каталогу запропонованих вибіркового дисциплін або ж вибору окремих форм і методів навчання. Ідентифіковані внаслідок проведення анонімних опитувань недоліки фактично не були передумовою внесення змін до ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Експертною групою з'ясовано, що роботодавці, які представляють установи та організації різних форм власності, безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми. Їхнє залучення підтверджене наданими для ознайомлення відгуками та рецензіями, укладеними угодами про співпрацю, а також безпосередньо під час інтерв'ювання в рамках проведення виїзної експертизи. Зокрема, представники роботодавців підтвердили систематичність своєї участі у засіданнях випускових кафедр під час обговорення змін та доповнень до змістового наповнення освітньої програми, наводили факти врахування їхніх потреб та інтересів. Водночас, варто зауважити, що процедура залучення роботодавців до періодичного перегляду освітньої програми не врегульована внутрішніми документами ЗВО, а відтак консультування з ними має виключно дорадчий характер і переважно стосується розширення переліку вибіркових дисциплін. Показовим також стало те, що більшість запрошених на зустріч з експертами роботодавців є випускниками освітньої програми.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Експертною групою було з'ясовано, що після ліквідації у 2017 р. відділу сприяння працевлаштуванню випускників функції збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми були передані на рівень факультетів, зокрема й на факультет філології. Це рішення загалом позитивно вплинуло на ефективність моніторингу кар'єрного шляху випускників, адже забезпечило не формальний його характер, а реальне налагодження зворотного зв'язку. На зустрічі з експертною групою були присутні як минулорічні випускники, так і випускники першого набору тоді ще спеціальності "Українська мова та література".

Отже, відповідальні на факультеті особи досить ефективно здійснюють моніторинг траєкторій працевлаштування випускників освітньої програми та враховують зібрану інформацію під час перегляду змістового наповнення освітніх компонентів.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Оскільки система забезпечення якості вищої освіти в університеті, зокрема система ефективних процедур перегляду освітніх програм, перебуває на стадії формування, мусимо констатувати, що негайна реакція відбувається передусім на зовнішні чинники існування ОП. Перегляд програми відбувався передусім у зв'язку із приведенням її у відповідність до Методичних рекомендацій з розроблення освітніх програм (наказ МОН України від 29.03.2018 №206) та затвердженого Стандарту вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 20.06.2019 р. №871).

Водночас, експертною групою було встановлено, що внутрішній моніторинг реалізації освітньої програми із залученням різних груп стейкхолдерів вже сьогодні набуває систематичності. На рівні університету (відділом виховної та психолого-педагогічної роботи) та факультету (деканатом) систематично організовуються опитування здобувачів вищої освіти, із результатами яких можна було ознайомитись під час виїзду до ЗВО. Проведення опитувань серед студентів дозволило ідентифікувати низку недоліків та потреб у вдосконаленні ОП. Проектна група станом на сьогодні працює над формулюванням пропозицій щодо вдосконалення освітньої програми з урахуванням виявлених недоліків.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Попередня акредитація здійснювалася ще 2009 року як акредитація спеціальності “Українська мова і література”. Висловлені під час акредитації зауваження стосувалися переважно поліпшення методичного та матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, а також розширення переліку баз практики в наукових, науково-дослідних та академічних установах України.

Експертною групою встановлено, що була здійснена робота із поліпшення методичного забезпечення освітнього процесу, організоване систематичне поповнення бібліотечного фонду відповідних кафедр сучасною літературою з української мови та літературознавства (кожна з кафедр на сьогодні має власні читальні).

Відповідно до університетського положення, студенти мають право проходити виробничу (педагогічну) практику в різних освітніх та наукових установах України. На факультеті філології забезпечено вільний доступ до Wi-Fi, більшість навчальних аудиторій мають мультимедійне обладнання. Облаштування ж на факультеті комп'ютерного класу, який би водночас виконував функції лінгафонного кабінету, досі не забезпечено.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Попри те, що нормативне врегулювання функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти потребує подальшого вдосконалення, експертною групою встановлено, що процедури і політики забезпечення якості належним чином сприймаються всіма членами академічної спільноти ЗВО. Свідченням цього передовсім була значна увага зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів освітнього процесу до процедур внутрішнього забезпечення якості на ОП, підтверджена під час зустрічей із групою експертів в рамках виїзду.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Серед сильних сторін освітньої програми виокремимо наступні.

Загальноінституційна політика щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО врегульована відповідними положеннями. Відповідні процедури та політики сприймаються як корисні та належні усіма членами академічної спільноти. Адміністрація закладу та розробники освітньої програми під час візиту експертної групи виявили позитивне ставлення до висловлених рекомендацій.

На рівні університету (відділом виховної та психолого-педагогічної роботи) та факультету (деканатом) систематично організовуються опитування здобувачів вищої освіти, результати яких обговорюються на засіданнях відповідних кафедр. На рівні факультету організовано ефективну взаємодію з випускниками освітньої програми та роботодавцями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

В контексті Критерію 8 експертною групою було виявлено низку недоліків.

Система забезпечення якості вищої освіти в університеті, зокрема система ефективних процедур перегляду освітніх програм, перебуває на стадії формування. Перегляд і вдосконалення освітньої програми здійснювався переважно як реакція на зовнішні чинники (поява нормативних документів МОН України, затвердження Стандарту вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти). Рекомендуємо на інституційному рівні удосконалити систему моніторингу перегляду освітніх програм, врегулювавши процедуру врахування зауважень і пропозицій різних груп стейкхолдерів освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 8:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Попри те, що функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти потребує подальшого вдосконалення, експертною групою встановлено, що процедури і політики забезпечення якості належним чином сприймаються всіма членами академічної спільноти ЗВО. Адміністрація ЗВО та розробники ОП демонструють досить чітке бачення шляхів нормативного врегулювання зазначених процедур на інституційному рівні, а також безпосередньої їх реалізації під час моніторингу та перегляду освітньої програми. З огляду на це вважаємо, що висловлені зауваження загалом не впливають на якість освітньої програми.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, які розміщено на сайті університету, а також на сторінках факультету та відповідних загальноуніверситетських відділів. Сайт університету є легким та зрозумілим у користуванні, інформація на ньому систематично та оперативно оновлюється.

Права, обов'язки та можливості студентів уміщені також в інформативному та яскравому "Студентському путівнику-2019/20", доступному для студентів як у друкованому вигляді, так і на сайті університету. Про корисність і доступність путівника студенти неодноразово згадували під час зустрічі з експертною групою.

Під час зустрічей експертної групи з різними групами стейкхолдерів освітнього процесу було з'ясовано, що відповідні правила та процедури є зрозумілими та чіткими, позитивно сприймаються та послідовно виконуються всіма членами академічної спільноти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Проект освітньої програми оприлюднено на сайті факультету філології у відповідному розділі, однак можливості для стейкхолдерів подати свої пропозиції та зауваження онлайн фактично не передбачено. Основна комунікація розробників зі стейкхолдерами щодо оновлення освітньої програми відбувається безпосередньо під час обговорення відповідних змін на засіданнях кафедр.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

На офіційному веб-сайті університету (на сторінці факультету філології) оприлюднено точну та достовірну інформацію про освітню програму. Зокрема, розміщено детальний опис освітньої програми, включно з цілями, очікуваними результатами навчання та освітніми компонентами; навчальний план та пояснювальну записку до нього; відомості про кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення. Вважаємо, що розміщені матеріали дозволяють стейкхолдерам освітнього процесу отримати достатній обсяг інформації про відповідну освітню програму.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

Серед позитивних практик у контексті Критерію 9 експертною групою виокремлено наступні.

1. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, які розміщено на сайті університету, а також на сторінках факультету та відповідних загальноуніверситетських відділів.

2. Для інформування здобувачів вищої освіти про їхні права, обов'язки та можливості закладом вищої освіти розроблено “Студентський путівник-2019/20”, доступний як у друкованому вигляді, так і на сайті університету.

3. Заклад вищої освіти забезпечує розміщення на офіційному сайті університету докладну та достовірну інформацію про освітню програму.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Недоліком у контексті Критерію вважаємо відсутність на відповідній сторінці сайту можливості вносити пропозиції до оприлюдненого проекту освітньої програми. Рекомендуємо у майбутньому проект оновленої освітньої програми та змін до неї оприлюднювати для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до їх розгляду, таблицю пропозицій - протягом 1 тижня після закінчення громадського обговорення. Також рекомендуємо передбачити на сайті можливість для подання пропозицій щодо вдосконалення відповідної освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 9:

В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

В результаті здійсненого аналізу можемо стверджувати про загалом відповідність закладу вищої освіти вимогам критерію у контексті прозорості та публічності. Висловлені зауваження не є суттєвими і загалом не впливають на якість освітньої програми.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Організація взаємодії гаранта і ЗВО з експертною групою, зокрема під час зустрічей із різними групами стейкхолдерів, була на високому рівні.

Значна кількість на цих зустрічах здобувачів, випускників та роботодавців і їхніх представників засвідчила увагу цих груп до долі ОП. Учасники зустрічей підтримували конструктивний діалог і доброзичливу атмосферу.

Гарант, викладачі та керівництво ЗВО виявили готовність до позитивних змін, швидку реакцію на висловлені рекомендації та зауваження - після від'їзду експертної групи на сайті відбулися значні зміни, були прийняті деякі важливі положення.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	Рівень В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	Рівень В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	Рівень В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	Рівень В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	Рівень В
Критерій 6. Людські ресурси	Рівень В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	Рівень В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	Рівень В
Критерій 9. Прозорість та публічність	Рівень В
Критерій 10. Навчання через дослідження	

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, відсутні.

До звіту додається:

- дорадчий висновок представника роботодавців
- окремі думки членів експертної групи
- програма відвідування ЗВО
- інші документи

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис) Книш Олена Вікторівна

Члени експертної групи (електронні підписи) Бойко Ольга Олексіївна
Діденко Ірина Олексіївна
Козлов Роман Анатолійович
Молоткіна Юлія Олександрівна
Скиба Катерина Миколаївна